

Zmapovali jsme neformální vzdělávání v Podchlumí

Pokud vás zajímá, co si člověk představí pod pojmem „neformální vzdělávání“, pak vězte, že se nejedná o nic tajuplného. Jsou to všechna ta zařízení, spolky či skupiny, které se starají o děti v jejich volném čase.

MAS Podchlumí v rámci svého projektu mapuje nejen školky a školy – tedy tzv. „formální vzdělávání“, ale také vše ostatní, kde děti smysluplně tráví svůj volný čas.

Pokud chceme tato zařízení nějak definovat, musíme použít různé úhly pohledu, abychom došli k tomu, jaké je jejich poslání, organizace a funkce.

Historicky

Nejstarší spolky věnující se dětem a mládeži pracují desítky let. Jejich poslání se nijak významně nezměnilo. Máme na mysli spolky Sokol a Junák. Pokud se řeknou tyto dva názvy, je všem hned jasné, jakou činností se daná zařízení zabírají. Historicky kratší dobu pracují ZUŠky (základní umělecké školy). Ty pracují v naší oblasti dvě, jedna je státní a jedna soukromá. Najdeme je nejen v Hořicích, ale mají odloučená pracoviště i v okolních školách. Děti hrají, zpívají, kreslí, modelují, hrají divadlo. Nemůžeme zapomenout na hasiče, kteří pracují s mládeží snad ve všech navštívených lokalitách, a to i v té nejmenší vsi. Pořádají soutěže, tábory, cvičení pro své malé svěřence. No a samozřejmě tělovýchovné jednoty, které děti prohánějí po všech možných sportovištích. S novou dobou se objevily nové možnosti – Dům dětí a mládeže v Hořicích, nízkoprahový klub, kroužek pro mladé záchranáře a kroužek malých horolezců. Nesmíme zapomenout ani na handicapované děti, které tráví svůj čas v klubu „Klokánek“. Činnost těchto skupin je vázána pouze na konkrétní místo, tedy tam, kde sídlí.

Profesionální nebo jiný

Existují zařízení, která jsou financována státem nebo nějak jinak (třeba charitou). Pracují v nich odborníci, kteří vykonávají tuto činnost jako své zaměstnání. Ale je velká skupina klubů, spolků a skupin, kde pracují zadarmo dobrovolní vedoucí, trenéři nebo instruktoři. Bez těchto obětavých lidí by to nešlo. Věnují této činnosti svůj volný čas, často i kus dovolené. Nutno poznamenat, že uznání společnosti není vždy takové, jaké by si zasloužili. Díky nim totiž dělají mladí něco smysluplného, něco se naučí navíc, získají nové znalosti a dovednosti (mluvíme přece pořád o vzdělávání).

Masovost či exkluzivita

Náš pohled byl značně nepřesný, pokud jsme se snažili alespoň typovat, kolik má která skupina neformálního vzdělávání členů. A je také pravda, že počty zapojených dětí se razantně liší. Některá činnost je vykonávána stovkami dětí, jinde je členů do desítky. Nelze ale říci, že by byly malé zájmové skupiny méně důležité. Je třeba si uvědomit, že každé dítě podchycené v nějakém klubu či oddíle je přínosem nejen pro dítě samotné, ale potažmo pro celou společnost. Zaměstnané dítě nemá čas vymýšlet nepravosti.

Za úplatu nebo zadarmo

Peníze až na prvním místě. Tato průpověďka naštěstí v tomto ohledu neplatí. Ano, jsou skupiny a činnosti, které vybírají školné, příspěvky nebo nějaké pravidelné poplatky. Z druhé strany jsme se potkali s celou řadou zájmových útvarů, které nevybírají buď vůbec nic, nebo jen velmi symbolický peníz. Nutno dodat, že na činnost spolků přispívají ze svých rozpočtů místní samosprávy. Podporují pravidelně a dlouhodobě různé aktivity spojené s výchovnou a vzdělávací činností dětí a mládeže ve své působnosti.

Časová náročnost

Volnočasové aktivity si děti volí zpravidla na dobu jednoho školního roku, tedy od září do června. Pravidelně v předem domluveném čase se účastní tréninku, schůzek, nácviků. Ty probíhají nejčastěji v době pracovních dnů, ale mnohé zájmové činnosti zaberou i víkendy – sportovní utkání, výlety, soutěže a vystoupení naplní nejednu sobotu a neděli nejen dětem a jejich vedoucím, ale také rodičům, kteří své

děti na tyto akce dopravují nebo doprovázejí. Některé aktivity mají víceletou následnost (např. hudební školy), jiné lze plánovat skutečně na jeden rok. Mnohé dětské skupiny mají i prázdninové aktivity, myslíme tím tábory a různá soustředění.

Zaměření

V naší oblasti jsou děti hodně zaměřeny kulturně a sportovně. Oddílů věnovaných těmto aktivitám je většina. Co téměř úplně schází, je volba volnočasových aktivit technicky zaměřených. Snad jistým přechodem jsou dobrovolní hasiči, kde se kromě fyzického výkonu vyžaduje i manipulace s hasicí technikou a jen v hoříckém DDM jsme našli skupiny mladých modelářů, elektrotechniků, a programátorů. Dále jsme objevili kroužek vaření a ručních prací a poměrně šířeji jsou zastoupené výtvarné kroužky a kroužky keramiky. Technické kroužky jsou prostorem, který by bylo vhodné zaplnit širší nabídkou, umožňující rozvoj dětí i v tomto směru. Sami žáci devátých ročníků definovali oblast technického vzdělání, jistého kutilství jako zcela nedostatečnou ve vzdělávacích plánech základních škol. A ani mimoškolní nabídka jim v tomto směru nic moc nepřináší. Děti ve vesnických školách nemají tuto možnost, krom dojíždění do Hořic, vůbec. Přitom řemeslné technické dovednosti byly dříve výsadou zejména „vesnických kluků a holek“. Vždyť každý si dříve uměl vyrobit „motokáru“, koloběžku, opravit kolo apod.

Četnost

Mimoškolní činnost je dostupná všem dětem, které o ni mají zájem, i když dětem z malých vesnic poměrně obtížněji než dětem z měst a vesnic, které mají školu. Největší koncentrace je pochopitelně v Hořicích, ale nějaké aktivity jsou dostupné odkudkoli. Pravdou zůstává, že rodiče fungují jako dopravci, pokud si dítě vyhlédne činnost hůře dostupnou. Ale vzhledem ke vzdálenostem, které v naší oblasti jsou opravdu malé, a k poměrně dobré dopravní obslužnosti by ani toto nemělo být na překážku rozvoji dětí v mimoškolních aktivitách.

Z předchozích odstavců je snadno dovoditelné, že téměř všechny děti na území ORP Hořice mají možnost se věnovat ve svém volném čase aktivitám, které přispějí k jejich rozvoji. Myšlení, manuální zručnost, nové poznatky, pevná vůle a soustavnost, fyzická zdatnost, sociální kontakty, pohybové dovednosti – to jsou bonusy, které si každé dítě z takovéto činnosti odnáší.

Mluvili jsme se zástupci všech možných dětských zájmových skupin a kroužků, které jsme v území objevili. Z rozhovorů jsme sestavili analýzu, která je jedním z výstupů realizovaného projektu MAP Hořice. Tímto se obracíme na ty, ke kterým jsme se nedostali, protože jsme jejich činnost neodhalili a žádáme je, aby nám o své existenci napsali. Rádi zveřejníme, co pro děti v území děláte.

Kolektiv MAS Podchlumí, z.s.